

На різних стадіях і фазах підготовки викладачів вищої школи ергономічні вимоги деталізувалися, коректувалися й охоплювали усе більш конкретні питання. Так, на початковому етапі проектування, аналізі варіантів, виборі й обґрунтуванні загальної структури підготовки викладачів не ставилися інші ергономічні питання, крім головного – визначення загальної структури умов діяльності студентів і викладачів. Далі – художнє конструювання навчальних кабінетів, яке також має базуватися на використанні досягнень ергономіки; удосконалення комп'ютерних навчальних програм з допомогою ергономіки, що вимагає поліпшення умов сприйняття інформації з комп'ютера; залучення технічної естетики для гуманізації умов праці майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури.

## **ЕКОЛОГІЧНА НЕБЕЗПЕКА В УКРАЇНІ**

***К. О. Маца, к. т. н., доцент; А. Ю. Шандиба, студентка Т-33***

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки*

*«Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Незалежна Україна потерпає від безладного радянського промислового розвитку, а в останні роки і від нав'язаної братовбивчої війни. Природне середовище й досі зазнає великого антропогенного навантаження, незважаючи на те, що забруднення атмосферного повітря і загальна мінералізація атмосферних опадів у цілому по Україні порівняно з попередніми роками дещо зменшились.

Україна має найвищі в Європі показники розораності сільськогосподарських угідь, використання ресурсів прісних поверхневих вод і вирубок лісових масивів. Загрозливих масштабів набули забруднення та деградація навколишнього природного середовища, особливо водойм і ґрунтів, атмосферного повітря у великих і середніх містах та промислових центрах. Частина екологічно чистих територій нині становить усього 7 % загальної земельної площі України, 1,7 % є зонами екологічного лиха. Це насамперед зона відчуження, що утворилась після аварії на ЧАЕС, та райони, прилеглі до неї, а також окремі місце-

вості в Донецькій, Дніпропетровській, Луганській, Львівській і деяких інших областях. До речі, регіони з кризовою екологічною ситуацією мають і найвищу щільність населення.

Залишається високим забруднення поверхневих вод суші сполуками важких металів та азоту. Збільшення питомої ваги цих речовин останнім часом відмічено в річках басейнів Дунаю, Дністра, Південного Бугу, Сіверського Дінця, Тиси. Води Чорного й Азовського морів і надалі забруднюються скидами різних шкідливих речовин із суден, каналізаційних мереж міст і підприємств, де відсутні ефективні очисні споруди.

Останніми роками спостерігалось деяке зменшення обсягу шкідливих викидів в атмосферу. Порівняно з минулими роками, підвищується рівень забрудненості ґрунтів. У більш-менш задовільному стані є річки Закарпаття. Всі інші басейни річок можна віднести до забруднених чи дуже забруднених. З 50 водних об'єктів України, де проводилися дослідження, не виявлено жодного, який відповідав би вимогам фоновому стану чи характеризувався як чистий.

Військові дії та вибухи на сховищах боєприпасів та наявність в Україні великої кількості об'єктів, на яких виникнення надзвичайних ситуацій робить перебування людей на їхній території вкрай небезпечним. Нагально необхідно для оцінки аварійних ситуацій спеціальними підрозділами, задіяними в ліквідації наслідків НС визначити ступінь готовності та мобілізаційних можливостей системи страхового фонду.

В Україні створено розвинуту виробничу інфраструктуру, що налічує тринадцять діючих реакторів на чотирьох атомних станціях, понад 1 700 об'єктів промисловості, на яких зберігається або використовується у виробництві більше ніж триста тисяч тонн небезпечних хімічних речовин, та 1 500 об'єктів, де містяться близько тринадцяти мільйонів тонн вибухо- і пожежо-небезпечних речовин. Значна частина з них належить Мінпалив-енерго, Нафтогазу України, Державному підприємству «РаДон», НАН України та іншим відомствам. Усі ці об'єкти становлять загрозу навколишньому середовищу, тобто у їхній виробничій діяльності використовуються технології та речовини, небезпечні для людей.

До них можна віднести також велику кількість сховищ боеприпасів, підпорядкованих Міноборони. Тому є сенс ще раз звернути увагу керівників усіх рівнів на два важливі аспекти порушеної проблеми: необхідність формування страхового фонду, утилізації небезпечних речовин, перехід на використання безпечних технологій тісно пов'язаної з цим паспортизації потенційно небезпечних об'єктів (ПНО).

Прогнозування, попередження і запобігання надзвичайним ситуаціям можливі тільки при взаємодії в цих питаннях з підрозділами МНС України, Міноборони та інших міністерств, які вони мають виконувати рятувальні, аварійні та відновлювальні роботи, а потреба в них нагальна.

## **БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ З БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

***М. В. Стрельніков, аспірант***

*Полтавський національний педагогічний університет  
імені В. Г. Короленка*

Різноманітні негативні явища в економіці, як недобросовісна конкуренція, ріст злочинності, корупція, збільшення частки кримінально-тіньового сектора економіки, становлять загрози для ефективної підприємницької діяльності.

Підготовка майбутніх магістрів з бізнес-адміністрування має, враховуючи ці загрози, формувати важливі структурні компоненти підприємницької компетентності. У загальному вигляді характерні риси підприємця можуть виглядати так: готовність ризикувати; надія на успіх і страх невдачі; наполегливість; гнучкість; енергійність; яскраво виражене почуття особистої відповідальності; впевненість в собі; хороша база знань і здатність до навчання; здатність переконувати; хороші здібності до комунікації; здатність до управління; ініціативність; здатність тверезо мислити в будь-яких ситуаціях; величезне бажання досягати мети.

На основі вищеподаного аналізу можна виділити найбільш характерні ознаки підприємництва, які розкривають його сут-